

ระเบียบศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานศูนย์คุณธรรมได้รับความเป็นธรรม และการปฏิบัติงานใน ศูนย์คุณธรรมเป็นไปด้วยความยุติธรรม โปร่งใส สอดคล้องกับหลักกฎหมายปกครอง และหลักธรรมาภิบาล ขององค์กร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ (๓) (จ) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อบังคับศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการศูนย์คุณธรรมในการประชุมครั้งที่ ๒ (๘/๒๕๖๓) เมื่อวันที่ ๒๗ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ จึงปรับปรุงแก้ไขระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ศูนย์” หมายความว่า ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการศูนย์คุณธรรม

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์

“รองผู้อำนวยการ” หมายความว่า รองผู้อำนวยการศูนย์

“ผู้บังคับบัญชา” หมายความว่า ผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับตามโครงสร้างการบังคับบัญชาที่ผู้ปฏิบัติงานนั้นๆสังกัด

“เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“ผู้กล่าวหา” หมายความว่า ผู้แจ้งให้ศูนย์ทราบว่ามีผู้ปฏิบัติงานที่อาจกระทำผิดวินัย หรือส่อว่ามี การกระทำความผิดวินัย

“ผู้ร้องทุกข์” หมายความว่า เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างที่มีความคับข้องใจจากการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์โดยไม่ถูกต้อง หรือถูกให้ออกจากงานหรือถูกเลิกจ้าง และให้หมายความรวมถึงผู้ที่ได้รับมอบอำนาจด้วย

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำผิดวินัย

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ที่เกิดพิพาทกัน เช่น ผู้กล่าวหา และ/หรือผู้ร้องทุกข์และ/หรือผู้อุทธรณ์ฝ่ายหนึ่ง ผู้ถูกกล่าวหา และ/หรือผู้ส่งลงโทษทางวินัย ผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ อีกฝ่ายหนึ่ง

“การสอบข้อเท็จจริง” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ ในเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดวินัย

“กรรมการสอบข้อเท็จจริง” หมายความว่า กรรมการที่ผู้อำนวยการแต่งตั้งเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ ในเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดวินัย ทั้งนี้ กรรมการต้องดำรงตำแหน่ง ระดับ ไม่ต่ำกว่าหรือเทียบเคียงได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกสอบข้อเท็จจริงและอาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเพื่อทำหน้าที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม

“การสอบสวน” หมายความว่า การดำเนินการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาและผู้เกี่ยวข้อง และการรวบรวมข้อมูล พยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดวินัย

“รายงานการสอบสวน” หมายความว่า เอกสารสรุปผลการสอบสวนทางวินัยและสำนวนการสอบสวนทางวินัยซึ่งมีรายละเอียดในเรื่องข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อกล่าวหา พยานหลักฐานที่สนับสนุนหรือหักล้างข้อกล่าวหา บันทึกประจำวันการสอบสวนประเด็นที่ต้องพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน

“คณะกรรมการสอบสวน” หมายความว่า คณะกรรมการที่ผู้อำนวยการแต่งตั้งขึ้นไม่น้อยกว่าสามคน เพื่อดำเนินการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาและผู้เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูล พยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดวินัย และจัดทำรายงานการสอบสวน ทั้งนี้ ประธานกรรมการต้องดำรงตำแหน่ง ระดับ ไม่ต่ำกว่าหรือเทียบเคียงได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกสอบข้อเท็จจริงและอาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเพื่อทำหน้าที่ประธานและ/หรือกรรมการตามความจำเป็นและเหมาะสม

“การอุทธรณ์” หมายความว่า การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย การให้ออกจากงาน หรือเลิกจ้าง

“ผู้อุทธรณ์” หมายความว่า เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างที่ถูกลงโทษทางวินัย ถูกให้ออกจากงานหรือเลิกจ้าง

“คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์” หมายความว่า คณะกรรมการที่ศูนย์คุณธรรมแต่งตั้งขึ้นจำนวนห้าคน เพื่อพิจารณาวินิจฉัยการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์ การให้ออกจากงาน และการเลิกจ้าง โดยประกอบด้วย ประธานกรรมการซึ่งเป็นกรรมการของศูนย์คุณธรรม และกรรมการที่มาจากบุคคลภายนอก จำนวนสี่คน”

ข้อ ๕ ให้ผู้อำนวยการรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ หลักเกณฑ์ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดแย้งกับกฎหมาย ข้อบังคับ มติของคณะกรรมการ และมติของคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๖ เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของศูนย์ต้องรักษาวินัยตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบศูนย์คุณธรรม

(องค์การมหาชน) ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของคณะกรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ และผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๗ การดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ซึ่งระเบียบนี้มีได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ ให้นำกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ กฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณา วินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์ และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้เท่าที่พอจะใช้บังคับได้

ข้อ ๘ ในกรณีที่ได้มีการสอบข้อเท็จจริง การสอบสวนทางวินัย การพิจารณาอุทธรณ์หรือการ พิจารณาเรื่องร้องทุกข์เรื่องใดอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงดำเนินการต่อไปได้โดยชอบตาม ระเบียบนี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

หมวด ๑

การดำเนินการทางวินัย

ข้อ ๙ กรณีมีการประพฤติ ปฏิบัติ ผิดวินัยหรือฝ่าฝืนระเบียบคุนยคุณธรรม (องค์การมหาชน) ว่าด้วยประมวล จริยธรรมของผู้ปฏิบัติงาน หรือมีการกล่าวหา ร้องทุกข์โดยชัดแจ้ง หรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าเจ้าหน้าที่หรือ ลูกจ้างของศูนย์กระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้อำนวยความสะดวกทราบโดยเร็ว และให้ ผู้อำนวยความสะดวกดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบนี้

ผู้บังคับบัญชาผู้ใดเพิกเฉย ละเลย ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือ ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย

อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยความสะดวกตามหมวดนี้ ผู้อำนวยความสะดวกจะมอบหมายโดยทำเป็นหนังสือให้ ผู้บังคับบัญชาระดับต่ำลงไปปฏิบัติแทนก็ได้

ข้อ ๑๐ เมื่อได้รับรายงานตามข้อ ๙ หรือความดังกล่าวดำเนินการต่อผู้อำนวยความสะดวก ให้ผู้อำนวยความสะดวก รับดำเนินการตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย หรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ก็ให้ยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่าเป็นกรณีที่มีมูล ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที

ในกรณีที่ผู้อำนวยความสะดวกเห็นว่ามีความผิดที่ควรกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์ผู้ใดกระทำความ ผิดวินัยโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๑ หรือข้อ ๑๒ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ผลการพิจารณาตามข้อ ๑๐ ปรากฏว่าเป็นกรณีที่มีมูลเป็นความผิดวินัย ถ้าความผิดนั้นมีใช่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้แจ้งสิทธิตามกฎหมาย ข้อกล่าวหาและสรุป พยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาในการใช้สิทธิคัดค้าน ชี้แจง หรือแก้ข้อ กล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่คัดค้าน ไม่ชี้แจง หรือแก้ข้อกล่าวหาภายใน ระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่คัดค้านแต่ปฏิเสธลอยว่าไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา

ในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา ให้ส่งลงโทษตามควรแก่กรณี โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ เมื่อได้ส่งลงโทษแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบ ถ้าผู้อำนวยการเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา ให้มีคำสั่งยุติเรื่องแล้วแจ้งคำสั่งยุติเรื่องให้คู่กรณีทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ผลการพิจารณาตามข้อ ๑๐ ปรากฏว่าเป็นกรณีที่มีมูลอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์ที่มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง หรือถูกฟ้องคดีอาญา เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ถ้าผู้อำนวยการพิจารณาเห็นว่า หากให้คงอยู่ในหน้าที่ระหว่างการสอบสวน พิจารณาหรือระหว่างดำเนินคดี อาจจะไปยุ่งเกี่ยวกับพยานหลักฐานหรืออาจก่อให้เกิดการเสียหายแก่งานของศูนย์หรือจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณาหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น ให้ผู้อำนวยการสั่งให้ผู้นั้นพักงานก็ได้

ข้อ ๑๓ เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้แจ้งคำสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนและผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมรับทราบคำสั่งหรือไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบได้ ให้ส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้วโดยชอบเมื่อล่วงพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่มีหลักฐานการรับสำเนาคำสั่งดังกล่าว

การสอบสวนให้กระทำให้แล้วเสร็จโดยเร็ว อย่างช้าไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่ง ถ้ามีความจำเป็นซึ่งจะสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดนั้นไม่ได้ ให้ხოอนุมัติต่อผู้อำนวยการโดยแสดงเหตุผลแห่งความจำเป็นและเหมาะสม การขยายเวลาอาจทำได้สองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

ข้อ ๑๔ การประชุมคณะกรรมการสอบสวนต้องมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมคณะกรรมการสอบสวนต้องมีประธานกรรมการสอบสวนอยู่ร่วมประชุมด้วย แต่ในกรณีจำเป็นที่ประธานกรรมการสอบสวนไม่สามารถเข้าประชุมได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทน

การลงมติของที่ประชุมคณะกรรมการสอบสวนให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๕ ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิคัดค้านผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวน ถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้กล่าวหาหรือผู้ร้องทุกข์
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือสามีหรือภรรยาของผู้กล่าวหา หรือผู้ร้องทุกข์ตามกฎหมายหรือตามความเป็นจริง
- (๓) เป็นญาติของผู้กล่าวหาหรือผู้ร้องทุกข์ คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใดๆ หรือเป็นพี่น้อง หรือลูกพี่ลูกน้อง นับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- (๕) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (๖) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องสอบสวน
- (๗) เป็นผู้ที่มิเหตุอันซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวนไม่เป็นกลางหรือเสียความเป็นธรรม เช่น เคยเป็นกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง

การคัดค้านผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวน ให้ทำเป็นหนังสือแสดงเหตุผลที่คัดค้านยื่นต่อผู้อำนวยการภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือนับแต่วันทราบเหตุแห่งการคัดค้าน โดยต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในคำคัดค้านด้วยจะทำให้การสอบสวนไม่ได้ความจริงและความยุติธรรมอย่างไร ก่อนที่จะดำเนินการสอบสวน

ในกรณีที่มีการคัดค้านกรรมการสอบสวนผู้ใด ให้กรรมการสอบสวนผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไต่ถาม และแจ้งให้ผู้อำนวยการทราบ โดยให้อยู่ในดุลพินิจของผู้อำนวยการที่จะสั่งเปลี่ยนแปลงตามควรแก่กรณี หรือจะสั่งยกคำคัดค้านนั้นเสียก็ได้ คำสั่งเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการสอบสวนหรือคำสั่งยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด ทั้งนี้ การคัดค้านไม่ทำให้การกระทำใดๆ ในการสอบสวนของคณะกรรมการที่ได้กระทำไปก่อนหน้านั้นเสียไป

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนเห็นว่าตนมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านตามข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นรายงานต่อผู้อำนวยการเพื่อพิจารณาสั่งการตามความในข้อ ๑๕ วรรคสาม โดยอนุโลม

ข้อ ๑๗ ในระหว่างดำเนินการสอบสวน ถ้ามีการคัดค้านกรรมการสอบสวนคนใด หรือกรรมการสอบสวนคนใดเห็นว่าตนมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านตามข้อ ๑๕ วรรคหนึ่งให้ประธานกรรมการสอบสวนเรียกประชุมคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น ให้กรรมการผู้ถูกคัดค้านรายงานชี้แจงเหตุที่ถูกคัดค้านว่าเป็นความจริงหรือไม่ แล้วต้องออกจากที่ประชุม ให้กรรมการที่เหลือซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้านมีอำนาจดำเนินการสอบสวนต่อไปได้ ให้ถือว่าคณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่ไม่ถูกคัดค้าน

ถ้าคณะกรรมการสอบสวนที่เหลือมีมติให้กรรมการที่ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไปด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้าน ก็ให้กรรมการที่ถูกคัดค้านสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ มติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับและให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๘ ไม่ให้นำข้อความตามข้อ ๑๕ ถึงข้อ ๑๗ มาใช้บังคับกับกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์หรือสิทธิขององค์กรโดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ถูกคัดค้านได้

ในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือการแต่งตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการสอบสวนที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่

ข้อ ๑๙ ให้คณะกรรมการสอบสวนมีหนังสือเรียกผู้ถูกกล่าวหามาเพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่ถูกกล่าวหาให้ทราบว่ามีข้อกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิที่จะแก้ข้อกล่าวหาโดยให้ถ้อยคำด้วยวาจา หรือทำคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรลงลายมือชื่อเสนอต่อคณะกรรมการสอบสวน ตลอดจนอ้างพยานหลักฐาน หรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้

คำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรต้องเสนอต่อคณะกรรมการสอบสวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร แล้วบันทึกคำให้การดังกล่าวไว้โดยละเอียด

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มารับทราบข้อกล่าวหา หรือไม่ให้ถ้อยคำด้วยวาจาและไม่ให้การแก้ข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษรภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับทราบข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปโดยไม่ต้องสอบสวนตัวผู้ถูกกล่าวหา แต่ต้องบันทึกเหตุอันไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำรับสารภาพว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกถ้อยคำรับสารภาพ รวมทั้งเหตุผลในการรับสารภาพ (ถ้ามี) และสาเหตุแห่งการกระทำไว้ด้วย ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ดำเนินการสอบสวนต่อไปก็ได้ หรือหากเห็นเป็นการสมควรที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์อันเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหาโดยละเอียด จะทำการสอบสวนต่อไปตามควรแก่กรณีก็ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

ข้อ ๒๒ ในการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาและพยานบุคคล ให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ซึ่งจะถูกสอบสวนมาให้บันทึกถ้อยคำคร่าวละหนึ่งคนแล้วลงลายมือชื่อคณะกรรมการสอบสวนและผู้ให้ถ้อยคำกำกับไว้ในบันทึกถ้อยคำทุกหน้า หลังจากคณะกรรมการสอบสวนได้อ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังแล้วหรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้

ในกรณีที่มีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความที่บันทึกไว้ ให้ใช้วิธีขีดฆ่าข้อความเดิม และเพิ่มเติมข้อความใหม่โดยผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนที่อยู่ในขณะนั้นลงลายมือชื่อกำกับไว้ตรงที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมทุกแห่ง

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุที่ไม่ลงลายมือชื่อนั้นไว้ในบันทึกถ้อยคำ

ห้ามมิให้บุคคลอื่นอยู่ในที่สอบสวน เว้นแต่บุคคลซึ่งคณะกรรมการสอบสวนอนุญาตให้อยู่ในที่สอบสวนเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวน

ข้อ ๒๓ ให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเท่าที่จะสามารถกระทำได้ เพื่อให้ได้ หรือทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเรียกบุคคลใดมาเป็นพยานเพื่อชี้แจงหรือให้ถ้อยคำตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดแล้ว แต่บุคคลนั้นไม่มาหรือมาแต่ไม่ชี้แจงหรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่อาจเรียกบุคคลใดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำได้ภายในเวลาอันควร คณะกรรมการสอบสวนจะไม่สอบสวนบุคคลนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวน และในรายงานการสอบสวนด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนพยานบุคคลใดหรือการรวบรวมพยานเอกสาร หรือวัตถุใดจะทำให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น หรือพยานหลักฐานนั้นมีใช้สาระสำคัญ จะงดสอบสวน หรือไม่รวบรวมพยานหลักฐานนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวน และในรายงานการสอบสวนด้วย

ข้อ ๒๔ ห้ามมิให้คณะกรรมการสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง บังคับ หรือกระทำโดยมิชอบไม่ว่าด้วยประการใดๆ เพื่อจูงใจหรือข่มขืนใจให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือคู่กรณีหรือพยานให้ถ้อยคำอย่างใด

เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในการสอบสวนให้ใช้ต้นฉบับ แต่ถ้าไม่อาจนำต้นฉบับมาได้ จะใช้สำเนาที่กรรมการสอบสวนหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองว่าเป็นสำเนาถูกต้องก็ได้

ในกรณีที่คำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดหรือต้องรับผิดในคดีเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน ถ้าคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏนั้นได้ความประจักษ์ชัดอยู่แล้วว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดตามข้อกล่าวหา คณะกรรมการสอบสวนจะนำสำนวนคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นมาใช้เป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาโดยไม่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานอื่นก็ได้ แต่ต้องแจ้งสิทธิ ข้อกล่าวหา และสรุปข้อเท็จจริงที่ปรากฏให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย

ข้อ ๒๕ ในกรณีการสอบสวนมีมูลพาดพิงถึงเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างอื่นที่ในตอนต้นมิได้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมกระทำผิดด้วย ให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจดำเนินการสอบสวนผู้นั้นร่วมกันได้โดยมิต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นอีก และให้รายงานให้ผู้อำนวยการทราบ ทั้งนี้ คณะกรรมการสอบสวนอาจใช้พยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนก่อนหน้านั้นประกอบการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ปฏิบัติงานอื่นได้เมื่อได้แจ้งสิทธิ ข้อกล่าวหา ข้อเท็จจริง และดำเนินการสอบสวนให้ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิดจริงตามที่ผู้ถูกกล่าวหาให้ คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาและวินิจฉัยโทษผู้ถูกสอบสวนตามความผิดจากข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหาแล้วสรุปให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เพื่อให้โอกาสผู้ถูก กล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงอีกครั้ง หลังจากนั้นให้คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วมีมติในเรื่องที่สอบสวน ให้ครบทุกข้อกล่าวหาและทุกประเด็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยในเรื่องที่สอบสวนหรือไม่ เป็นความผิด วินัยกรณีใด ควรได้รับโทษสถานใดและมีเหตุอันควรลดหย่อนหรือไม่เพียงใด แล้วเสนอรายงานการสอบสวน พร้อมสำนวนการสอบสวนซึ่งลงลายมือชื่อคณะกรรมการสอบสวนทุกคนต่อผู้อำนวยการเพื่อดำเนินการตาม กฎหมายต่อไป

ในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีเหตุจำเป็นไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้ประธานกรรมการสอบสวน บันทึกลงเหตุจำเป็นดังกล่าวไว้ด้วย และในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดมีความเห็นแย้งให้แสดงชื่อและสรุป ความเห็นแย้งของผู้นั้นไว้ในรายงานการสอบสวนด้วย ในการนี้ ผู้มีความเห็นแย้งนั้นจะทำบันทึกรายละเอียด ความเห็นแย้งและลงลายมือชื่อของตนแนบไว้กับรายงานการสอบสวนด้วยก็ได้

ผู้อำนวยการมีอำนาจสั่งคณะกรรมการสอบสวนทำการรวบรวมข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐาน เพิ่มเติมหรือแก้ไขการดำเนินการสอบสวนที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

ข้อ ๒๖ เมื่อผู้อำนวยการเห็นว่าการสอบสวนถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้พิจารณาให้ความเห็นเพื่อสั่ง การ หรือดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการสอบสวนว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความ ผิดวินัย ให้ผู้อำนวยการสั่งยุติเรื่อง

(๒) ในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการสอบสวนว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัย ไม่ร้ายแรง ให้ผู้อำนวยการสั่งลดโทษหรืองดโทษเนื่องจากเป็นความผิดครั้งแรกตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๓) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้อำนวยการสั่งลงโทษแล้วรายงานคณะกรรมการเพื่อทราบ

ข้อ ๒๗ การกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง อาจมีการสอบสวน ต่อไปหรือไม่ก็ได้ โดยให้ผู้อำนวยการสั่งลงโทษแล้วรายงานคณะกรรมการเพื่อทราบ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก หรือคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือ ความผิดลหุโทษ

(๒) ละทิ้งหน้าที่หรือขาดงานติดต่อกันเป็นเวลานานโดยไม่มีเหตุอันสมควร

ข้อ ๒๘ เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์ที่กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หากได้รับโทษไล่ออกแต่มีเหตุ ลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่มิให้ลงโทษต่ำกว่าปลดออก

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดตายในระหว่างการสอบสวนให้การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้เป็นอันยุติ

ข้อ ๒๙ การสั่งยุติเรื่องให้ทำเป็นคำสั่ง ระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหา และ ผลการพิจารณา

การสั่งงดโทษให้ทำเป็นคำสั่งระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา เรื่องที่ถูกกล่าวหา และผลการพิจารณาว่าได้กระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรงและเป็นการผิดครั้งแรก มีเหตุสมควรงดโทษ จึงงดโทษโดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

การสั่งลงโทษให้ทำเป็นคำสั่งระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกลงโทษ แสดงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรงหรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในกรณีใดตามข้อบังคับข้อใด พร้อมทั้งสิทธิในการอุทธรณ์และระยะเวลาในการอุทธรณ์ไว้ในคำสั่งนั้นด้วย

ข้อ ๓๐ เมื่อได้มีคำสั่งยุติเรื่อง งดโทษ หรือลงโทษแล้ว ให้ดำเนินการแจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาโดยเร็ว และให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันที่ไว้เป็นหลักฐาน และให้มอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับด้วย ถ้าผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง ให้ทำบันทึกลงวันที่และสถานที่ที่แจ้งและลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว แล้วถึงวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบคำสั่ง

ในกรณีที่ไม่อำนาจแจ้งให้ทราบความตามวรรคหนึ่งได้หรือมีเหตุจำเป็นอื่น ให้ส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าว

หมวด ๒

การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

ข้อ ๓๑ การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย การให้ออกจากงาน และการเลิกจ้างให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในหมวดนี้

ข้อ ๓๒ การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ การให้ออกจากงานและการเลิกจ้าง ให้อุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบ หรือถือว่าทราบคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ หรือหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ถูกสั่งลงโทษถึงแก่ความตาย

ในกรณีที่ทนายตามกฎหมายเป็นผู้ใช้สิทธิอุทธรณ์ การอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือถึงประธานกรรมการศูนย์คุณธรรม ประธานกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อตำแหน่ง สังกัด และที่อยู่สำหรับการติดต่อเกี่ยวกับการอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์
- (๒) คำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ และวันที่รับทราบคำสั่ง
- (๓) ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้อุทธรณ์ยกขึ้นเป็นข้อคัดค้านคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ ประกอบเหตุผลในการอุทธรณ์ให้เห็นว่าตนเองได้ถูกลงโทษโดยไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรมอย่างไร

(๔) คำขอของผู้อุทธรณ์

(๕) ลายมือชื่อของผู้อุทธรณ์ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์หรือช่องทางการติดต่ออื่นๆ ของผู้อุทธรณ์

ในการอุทธรณ์ ถ้าผู้อุทธรณ์ประสงค์จะแถลงการณ์ด้วยวาจาในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ให้แสดงความประสงค์ไว้ในหนังสืออุทธรณ์หรือจะเป็นหนังสือต่างหากก็ได้ แต่ต้องยื่นหรือส่งหนังสือขอแถลงการณ์ด้วยวาจานั้นต่อประธานกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ โดยตรงภายในสามสิบวันนับแต่วันยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์

ถ้าเป็นการอุทธรณ์โดยทนายท หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้อุทธรณ์แทน ให้ปรับสาระสำคัญในหนังสืออุทธรณ์ให้เหมาะสม โดยอย่างน้อยควรมีสาระสำคัญให้สามารถเข้าใจได้ตามหัวข้อที่กล่าวในวรรคหนึ่ง

ข้อ ๓๓ ให้ผู้อุทธรณ์จัดทำสำเนาหนังสืออุทธรณ์ และสำเนายานหลักฐานที่ผู้อุทธรณ์รับรองสำเนาถูกต้องยื่นพร้อมกับหนังสืออุทธรณ์ด้วย กรณีที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้เพราะพยานหลักฐานอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่น หรือเพราะเหตุอื่นใด ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ และถ้ามีการมอบอำนาจให้ดำเนินการแทนก็ให้แนบหนังสือมอบอำนาจพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจตามกฎหมายด้วย

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินสามสิบวัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาว่าการอุทธรณ์รายใดสามารถรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ทำการวินิจฉัยแล้วรายงานประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมเพื่อมอบหมายให้ผู้อำนวยการแจ้งมติให้ผู้อุทธรณ์ทราบโดยเร็ว

ในกรณีที่ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมสั่งให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ผู้ที่ถูกคัดค้านถอนตัวจากการพิจารณาให้ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมแต่งตั้งกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์เพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนตามความจำเป็น

ข้อ ๓๕ ผู้อุทธรณ์อาจคัดค้านกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้ ถ้ากรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้นั้น มีกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้กล่าวหาหรือผู้ร้องทุกข์
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือสามีหรือภรรยาของผู้กล่าวหา หรือผู้ร้องทุกข์ตามกฎหมายหรือตามความเป็นจริง
- (๓) เป็นญาติของผู้กล่าวหาหรือผู้ร้องทุกข์ คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใดๆ หรือเป็นพี่น้อง หรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- (๕) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (๖) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในการพิจารณาอุทธรณ์

(๗) เป็นผู้ที่มีเหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาอุทธรณ์ไม่เป็นกลางหรือเสียความเป็นธรรม เช่น เคยเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริง เคยเป็นกรรมการสอบสวน เคยเป็นผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษ หรือสั่งให้ออกจากงาน

คำคัดค้านผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมหรือประธานกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันรับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และร้องทุกข์ โดยต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในคำคัดค้านด้วยว่าจะทำให้การพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ไม่ได้ความจริง และความยุติธรรมอย่างไร ก่อนที่จะมีการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ และให้สิทธิกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ผู้ที่ถูกคัดค้านทำคำชี้แจงประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการศูนย์คุณธรรมและประธานกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ได้

ข้อ ๓๖ เมื่อมีการยื่นคำคัดค้านกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์คนใด ให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้ที่ถูกคัดค้านงดการปฏิบัติหน้าที่ไว้จนกว่าประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมจะได้มีการชี้ขาดในเรื่องการคัดค้านนั้นแล้ว

หากประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมเห็นว่ามิได้เป็นไปตามคำคัดค้านและมีเหตุผลสมควรที่จะให้ผู้ที่ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ให้ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมนำเรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์คุณธรรมเพื่อพิจารณามิมติให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ถ้าที่ประชุมมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้านก็ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ मतดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับแล้วให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมเห็นว่าคำคัดค้านฟังขึ้น หรือมีเหตุผลเพียงพอที่จะฟังได้ว่าหากให้ผู้ที่ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจทำให้การพิจารณาไม่ได้ความจริงและความยุติธรรม ให้มีคำสั่งให้ผู้ที่ถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ในเรื่องนั้น แล้วแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบ

ในกรณีที่ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมสั่งให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้ที่ถูกคัดค้านถอนตัวจากการพิจารณา ให้ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมแต่งตั้งกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์เพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนตามความจำเป็น

ข้อ ๓๗ กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้ใดเห็นว่าตนมีกรณีอันอาจถูกคัดค้านได้ตามข้อ ๓๕ หรือเห็นว่าเหตุอื่นที่อาจจะมีการกล่าวอ้างในภายหลังได้ว่าตนไม่อยู่ในฐานะที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรมให้แจ้งต่อประธานกรรมการศูนย์คุณธรรม และถอนตัวจากการพิจารณาอุทธรณ์ ให้ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมแต่งตั้งกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ เพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนตามความจำเป็น

ในกรณีที่ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมเห็นว่าควรให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ผู้ที่ขอถอนตัวปฏิบัติหน้าที่ต่อไปให้นำเรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณามิมติให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ถ้าที่ประชุมมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของ

กรรมการที่ไม่ถูกคัดค้านก็ให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ มติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับแล้วให้เป็นที่สุด

ข้อ ๓๘ การที่กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ผู้ที่ถูกสั่งให้งดการปฏิบัติหน้าที่หรือกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ผู้ที่ขอถอนตัวเพราะมีกรณีอันอาจถูกคัดค้านนั้นย่อมไม่กระทบถึงการกระทำใดๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว

ข้อ ๓๙ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ทำการพิจารณาจากสำนวนการสอบข้อเท็จจริง สำนวนการสอบสวนทางวินัย และในกรณีจำเป็นและสมควร อาจขอเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำชี้แจงจากหน่วยงาน หน่วยงานอื่นของรัฐ บริษัท บุคคลใดๆ หรือขอให้ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ขอแถลงการณ์ด้วยวาจา หากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์เห็นว่าการแถลงการณ์ด้วยวาจาไม่จำเป็นแก่การพิจารณาอุทธรณ์จะให้การแถลงการณ์ด้วยวาจาก็ได้

ในกรณีที่นัดให้ผู้อุทธรณ์มาแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อที่ประชุมให้แจ้งให้ผู้ส่งลงโทษ หรือเพิ่มโทษทราบด้วยว่าประสงค์จะแถลงแก้ข้อกล่าวหาให้มาแถลงต่อที่ประชุมครั้งนั้นได้ ทั้งนี้ให้แจ้งล่วงหน้าตามควรแก่กรณี และเพื่อประโยชน์ในการแถลงแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวให้ผู้ส่งลงโทษหรือเพิ่มโทษหรือผู้แทนเข้าฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของผู้อุทธรณ์ได้

ถ้าคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นสมควรที่จะต้องสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งความถูกต้องและเหมาะสมตามความเป็นธรรมให้มีอำนาจสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมในเรื่องนั้นได้ตามความจำเป็น โดยจะสอบสวนเองหรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้สอบสวนใหม่ หรือสอบสวนเพิ่มเติมแทนก็ได้หรือกำหนดประเด็นหรือข้อสำคัญที่ต้องการทราบส่งไปให้ผู้สอบสวนเดิมทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้

ข้อ ๔๐ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ได้ทำการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้วเสร็จให้เสนอคำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการ

คำวินิจฉัยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ชื่อผู้อุทธรณ์ ชื่อคู่กรณีในอุทธรณ์และร้องทุกข์ สรุปอุทธรณ์และคำขอของผู้อุทธรณ์ สรุปคำแก้อุทธรณ์ (ถ้ามี) ประเด็นที่วินิจฉัย คำวินิจฉัยแต่ละประเด็น พร้อมทั้งเหตุผลสรุปคำวินิจฉัยที่กำหนดให้คู่กรณีปฏิบัติหรือดำเนินการต่อไป

คำวินิจฉัยต้องลงลายมือชื่อของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ทุกคน ถ้ากรรมการผู้ใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้ผู้นั้นหรือประธานกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ จดแจ้งเหตุดังกล่าวไว้ในคำวินิจฉัยนั้นด้วย

เมื่อคณะกรรมการได้รับคำวินิจฉัยจากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ แล้วให้พิจารณาว่ามีเหตุจำเป็นหรือไม่เกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ หรือไม่เพราะเหตุใด แล้วแจ้งผลให้คู่กรณีทราบโดยเร็ว ดังนี้

(๑) ถ้าเห็นด้วยกับคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ว่าการสั่งลงโทษถูกต้องเหมาะสมกับความผิดแล้วให้มีมติยกอุทธรณ์

(๒) ถ้าเห็นด้วยกับคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ว่าการสั่งลงโทษไม่ถูกต้อง และ/หรือไม่เหมาะสมกับความผิดประการใด ให้มีมติแก้ไข เปลี่ยนแปลง ให้ถูกต้องและเหมาะสม

(๓) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและ/หรือถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

ข้อ ๔๑ ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยในความผิดที่ได้กระทำร่วมกัน และเป็นความผิดในเรื่องเดียวกัน โดยมีพฤติการณ์แห่งการกระทำอย่างเดียวกัน เมื่อผู้ถูกลงโทษคนใดคนหนึ่งใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว และผลการพิจารณาเป็นคุณแก่ผู้อุทธรณ์ แม้ผู้ถูกลงโทษคนอื่นจะไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ หากพฤติการณ์ของผู้ที่ไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์เป็นเหตุในลักษณะเดียวกับกรณีของผู้อุทธรณ์แล้ว ให้มีมติให้ผู้ที่ไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้รับการพิจารณาการลงโทษให้มีผลในทางที่เป็นคุณเช่นเดียวกับผู้อุทธรณ์ด้วย

ข้อ ๔๒ เพื่อประโยชน์ในการอุทธรณ์ ผู้จะอุทธรณ์มีสิทธิขอตรวจหรือคัดรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนหรือของผู้สอบสวนได้ ส่วนการขอตรวจหรือคัดบันทึกถ้อยคำบุคคลพยานหลักฐานอื่นหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษที่จะอนุญาตหรือไม่ โดยให้พิจารณาถึงประโยชน์ในการรักษาจรรยาบรรณและวินัย ตลอดจนเหตุผลและความจำเป็น เป็นเรื่องๆ ไป

สำหรับการขอคัดบันทึกถ้อยคำบุคคลตามวรรคแรก หากผู้สั่งลงโทษพิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานดังกล่าวมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการอุทธรณ์จะอนุญาตให้คัดบันทึกถ้อยคำบุคคลในชั้นการสอบสวนก็ได้โดยไม่ระบุชื่อบุคคลที่ให้ถ้อยคำดังกล่าว

หมวด ๓

การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

ข้อ ๔๓ การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในหมวดนี้ เว้นแต่การร้องทุกข์ที่เกิดจากการให้ออกจากงานหรือเลิกจ้างให้นำหมวด ๒ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์มาใช้บังคับ

ข้อ ๔๔ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นระหว่างกัน ควรจะได้ปรึกษาหารือทำความเข้าใจกัน ฉะนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์ผู้ปฏิบัติงานผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา หากแสดงความประสงค์จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชา ให้ผู้บังคับบัญชานั้นให้โอกาสและรับฟัง หรือสอบถามเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นทางแห่งการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นต้น

ถ้าเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์ผู้ปฏิบัติงานผู้ใดมีความคับข้องใจนั้น ไม่ประสงค์จะปรึกษาหารือ หรือปรึกษาหารือแล้วไม่ได้รับคำชี้แจง หรือได้รับคำชี้แจงแล้วไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้ร้องทุกข์ตามระเบียบฉบับนี้

ข้อ ๔๕ ภายใต้บังคับข้อ ๔๔ เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์ผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชาและเป็นกรณีที่ไมอาจอุทธรณ์ตามหมวด ๒ ที่ว่าด้วยการอุทธรณ์ และการพิจารณาอุทธรณ์ของระเบียบฉบับนี้ได้ ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบฉบับนี้

การที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์โดยไม่ถูกต้องหรือละเว้นไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้องอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอื่นใด โดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดขึ้นเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) ไม่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ

(๓) ประวิงเวลา หรือห่วงงหน่วงการดำเนินการบางเรื่องอันเป็นเหตุให้เสียสิทธิหรือไม่ได้รับสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ในเวลาอันสมควร

(๔) ไม่เป็นไปตามหรือขัดกับข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศและมติของคณะกรรมการหรือศูนย์

ข้อ ๔๖ ให้เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์ที่ประสงค์จะร้องทุกข์ ปรีกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาระดับเหนือผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุของการร้องทุกข์โดยตรงขึ้นไปหนึ่งขั้นก่อน เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

หากปัญหาของผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับการแก้ไขในเวลาอันสมควร หรือเป็นปัญหาที่ร้องทุกข์เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่พิจารณาคำร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์อาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไปเป็นหนังสือ ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบ หรือถือว่าทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์ตามข้อ ๔๕ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) ชื่อ ตำแหน่ง สังกัด และที่อยู่สำหรับการติดต่อเกี่ยวกับการร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์

(๒) ข้อขัดแย้ง การไม่ได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมาย การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๓) ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าเป็นปัญหาของเรื่องร้องทุกข์

(๔) คำขอของผู้ร้องทุกข์

(๕) ลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ร้องทุกข์แทน

ข้อ ๔๗ ในคำร้องทุกข์ให้แนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องพร้อมคำร้องทุกข์ด้วย กรณีที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้เพราะพยานหลักฐานอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่น หรือเพราะเหตุอื่นใด ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ด้วย ให้ผู้ร้องทุกข์ทำสำเนาคำร้องทุกข์และหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยให้ผู้ร้องทุกข์รับรองสำเนาถูกต้องหนึ่งชุด แนบพร้อมคำร้องทุกข์ ทั้งนี้ ผู้ร้องทุกข์อาจทำหนังสือมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทนโดยแนบสำเนาบัตรประชาชนของผู้ร้องทุกข์และผู้รับมอบอำนาจมาด้วย

ข้อ ๔๘ ในการพิจารณาวินิจฉัยการร้องทุกข์ ผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และร้องทุกข์ มีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมจากพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีที่ปรากฏในคำร้องทุกข์ คำชี้แจง คำแก้คำร้องทุกข์ก็ได้

ในกรณีที่ข้อเท็จจริงซึ่งได้มาจากการแสวงหาเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง อาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี ผู้บังคับบัญชา ต้องให้คู่กรณีได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ให้ผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ หรือรับพิจารณา คำร้องทุกข์ วินิจฉัยและแจ้งผลให้ผู้ร้องทุกข์ทราบภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับความร้องทุกข์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกหนึ่งครั้งไม่เกินสามสัปดาห์ แล้วให้บันทึกเหตุขัดข้องดังกล่าวไว้ด้วย

ข้อ ๔๙ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีหน้าที่วินิจฉัยการร้องทุกข์ ไม่วินิจฉัยคำร้องทุกข์ภายในกำหนดเวลาที่ดี หรือคำร้องทุกข์เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาดังกล่าวโดยตรงก็ดี หรือเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์ผู้ปฏิบัติงานไม่พอใจการชี้แจงหรือคำวินิจฉัยของผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๔๖ และ/หรือข้อ ๔๘ ก็ดี ให้เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์ร้องทุกข์ต่อผู้อำนวยการเป็นหนังสือ และคำวินิจฉัยของผู้ดำเนินการให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ผู้อำนวยการเป็นต้นเหตุของการร้องทุกข์ให้ร้องทุกข์เป็นหนังสือต่อประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมหรือประธานกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ วินิจฉัยชี้ขาดเรื่องร้องทุกข์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับความร้องทุกข์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้ไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกหนึ่งครั้งมีกำหนดไม่เกินสามสัปดาห์ และให้บันทึกเหตุขัดข้องดังกล่าวไว้ด้วย

ข้อ ๕๐. ผู้ร้องทุกข์อาจคัดค้านกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้ ถ้ากรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้นั้น มีกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุให้ร้องทุกข์ หรือเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาดังกล่าว
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือสามีหรือภรรยาตามกฎหมายหรือตามความเป็นจริงของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุให้ร้องทุกข์
- (๓) เป็นญาติของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุให้ร้องทุกข์ คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใดๆ หรือเป็นพี่น้อง หรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุให้ร้องทุกข์
- (๕) เป็นเจ้านายหรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุให้ร้องทุกข์
- (๖) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในการวินิจฉัยร้องทุกข์

(๗) เป็นผู้ที่มีเหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การวินิจฉัยร้องทุกข์ไม่เป็นกลางหรือเสียความเป็นธรรม เช่น มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ร้องทุกข์

คำคัดค้านกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อ ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมหรือประธานกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ภายในเจ็ดวันนับแต่วันรับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ โดยต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในคำคัดค้านด้วยว่าจะทำให้การวินิจฉัยร้องทุกข์ไม่ได้ความจริง และความยุติธรรมอย่างไร ก่อนที่จะมีการวินิจฉัยร้องทุกข์และให้สิทธิกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้ที่ถูกคัดค้านทำคำชี้แจงประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการศูนย์คุณธรรม และประธานกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้

ข้อ ๕๑. เมื่อมีการยื่นคำคัดค้านกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์คนใด ให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้ที่ถูกคัดค้านงดการปฏิบัติหน้าที่ไว้จนกว่าประธานคณะกรรมการศูนย์คุณธรรมจะได้มีการชี้ขาดในเรื่องการคัดค้านนั้นแล้ว

หากประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมเห็นว่ามิได้เป็นไปตามคำคัดค้านและมีเหตุผลสมควรที่จะให้ผู้ที่ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ให้ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมนำเรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์คุณธรรมเพื่อพิจารณามิมติให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ถ้าที่ประชุมมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้านก็ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ मतดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับแล้วให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมเห็นว่าคำคัดค้านฟังขึ้น หรือมีเหตุผลเพียงพอที่จะฟังได้ว่าหากให้ผู้ที่ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจทำให้การพิจารณาไม่ได้ความจริงและความยุติธรรม ให้มีคำสั่งให้ผู้ที่ถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ในเรื่องนั้น แล้วแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบ

ข้อ ๕๒. กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้ใดเห็นว่าตนมีกรณีอันอาจถูกคัดค้านได้ตามข้อ ๕๐ หรือเห็นว่ามิเหตุอื่นที่อาจจะมีการกล่าวอ้างในภายหลังได้ว่าตนไม่อยู่ในฐานะที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรมให้แจ้งต่อประธานกรรมการศูนย์คุณธรรม และถอนตัวจากการวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมแต่งตั้งกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์เพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนตามความจำเป็น

ในกรณีที่ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมเห็นว่าควรให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้ที่ขอถอนตัวปฏิบัติหน้าที่ต่อไปให้นำเรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณามิมติให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ถ้าที่ประชุมมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้านก็ให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ मतดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับแล้วให้เป็นที่สุด

ข้อ ๕๓. การที่กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้ที่ถูกสั่งให้งดการปฏิบัติหน้าที่หรือกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้ที่ขอถอนตัวเพราะมีกรณีอันอาจถูกคัดค้านนั้นย่อมไม่กระทบถึงการกระทำใดๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว

ข้อ ๕๔. คำวินิจฉัยในเรื่องการร้องทุกข์อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ชื่อผู้ร้องทุกข์

(๒) ชื่อคู่กรณีในการร้องทุกข์

(๓) สรุปคำร้องทุกข์และคำขอของผู้ร้องทุกข์

(๔) สรุปคำแก้คำร้องทุกข์

(๕) ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัย

(๖) คำวินิจฉัยของผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์พร้อมทั้งเหตุผล

(๗) สรุปคำวินิจฉัยหรือคำสั่งที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติ หรือดำเนินการต่อไป

(๘) ข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งนั้น (ถ้ามี)

คำวินิจฉัยในเรื่องร้องทุกข์ตามวรรคหนึ่งต้องลงลายมือชื่อของผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ ที่วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้น ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้ผู้บังคับบัญชาที่อยู่ในลำดับสูงกว่าหรือประธานกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ หรือประธานกรรมการศูนย์คุณธรรมจดแจ้งเหตุดังกล่าวไว้ท้ายคำวินิจฉัยนั้นด้วย

ข้อ ๕๕. เมื่อได้วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์และดำเนินการตามข้อ ๕๔ วรรคสองแล้วให้แจ้งคู่กรณีทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว เพื่อให้ผูกพันคู่กรณีในการร้องทุกข์และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำวินิจฉัย หรือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยในโอกาสแรกที่สามารถทำได้นับแต่ได้รับคำวินิจฉัย

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองต่อไปได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓

วิ. ไร่พพพ

(นายวีระ โรจน์พจนรัตน์)

ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรม